

Nieuwsbrief Utilities Nr. 2

De nieuwsbrief Utilities signaleert ontwikkelingen op het gebied van gereguleerde sectoren in Nederland (afval, energie, openbaar vervoer, water) die relevant zijn voor ondernemingen en ondernemers in deze sectoren. De nieuwsbrief wordt uitgegeven door het energieteam van Loyens & Loeff. Via de website www.loyensloeff.com kunt u collega's of andere geïnteresseerden (zich laten) abonneren op de Nieuwsbrief Utilities. Voor opmerkingen en vragen houden wij ons van harte aanbevolen.

I. ALGEMEEN

Het wetsvoorstel Wabo: een poging tot integratie van vergunningstelsels

(TK 2006-2007, 30 844)

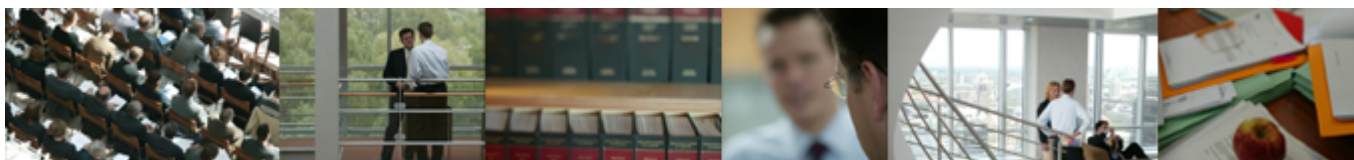
Inleiding

Op 18 oktober 2006 is het wetsvoorstel voor een Wet algemene bepaling omgevingsrecht (hierna: "Wabo") bij de Tweede Kamer ingediend. De beoogde datum van inwerkingtreding van dit wetsvoorstel is inmiddels verzet van 1 januari 2008 naar 1 januari 2009.

Doelstellingen

De Wabo strekt ertoe belangrijke veranderingen in de normstelling en handhaving van het omgevingsrecht te brengen. De regering beoogt met het wetsvoorstel het huidige vanuit de organisatie van de overheid opgebouwde systeem te vervangen door een op de burger of onderneming gericht systeem, waarbij het bedrijf dat een ruimtelijk-economisch project wil uitvoeren in het kader van het verkrijgen van toestemming zijn project niet langer "op hoeft te knippen" in activiteiten naar bestuursniveaus en binnen één bestuursniveau soms zelfs per afdeling. Op deze wijze zou een bedrijf snel en doorzichtig een eenduidig antwoord moeten krijgen op zijn vraag of en onder welke voorschriften het het door hem voorgenomen project op de door hem gekozen locatie mag gaan uitvoeren". Een bedrijf kan immers de ene toestemming verkrijgen, maar als het het andere niet krijgt, heeft het bedrijf aan de eerste niets. Een bedrijf zou op de cruciale vraag of de door hem gewenste activiteit (op een bepaalde plaats) mag uit worden gevoerd of niet. Daarmee zou de dienstverlening door de overheid aan de burger verbeteren. Het middel om dit doel te bereiken is het samenvoegen van circa 25 toestemmingen tot één omgevingsvergunning. Nu zal zich nimmer een geval voordoen waarin inderdaad al die toestemmingen nodig zijn, maar het is onmiskenbaar zo dat regelmatig meerdere toestemmingen nodig zijn en in sommige complexe situaties zelfs meer dan tien.

Met de voorgestelde regeling wordt tegelijk de oplossing van een ander probleem beoogd. Op dit moment kennen de verschillende toestemmingsprocedures namelijk tal van verschillen, die niet allemaal nodig en goed doordacht zijn. "Één omgevingsvergunning leidt tot de invoering van één loket, één (digitaal) aanvraagformulier, één bevoegd gezag (één aanspreekpunt), één uniforme en in het algemeen ook kortere procedure, één procedure voor bezwaar en beroep en één handhavend bestuursorgaan".

Reikwijdte

Onder de reikwijdte van de Wabo vallen onder meer de Wet op de ruimtelijke ordening (**Wro**)¹, de Woningwet² en de Wet milieubeheer (**Wm**).³ De reikwijdte van de Wabo strekt zich echter ook uit over de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998, de Monumentenwet 1988⁴ en de Mijnbouwwet.⁵ Ook onderdelen van de lagere wetgeving, bijvoorbeeld provinciale en gemeentelijke verordeningen, zullen in de Wabo opgaan.

De wetgever heeft gekozen voor een “groeimodel”: in de toekomst zal verder worden gezien of nog meer wet- en regelgeving onder de reikwijdte van de Wabo kan worden gebracht, zoals bijvoorbeeld de Ontgrondingenwet.

Werkingsfeer

De werkingssfeer heeft betrekking op de onderwerpen die in de Wabo worden geregeld. Aanvankelijk was het de bedoeling om alleen de toestemmingsstelsels uit de bijzondere wet- en regelgevingen in de Wabo over te nemen. De werkingssfeer van het wetsvoorstel is echter ruimer. Zo bevat het bepalingen over financiële zekerheidsstelling bij vergunningverlening en de vergoeding van kosten en schade (hoofdstuk 4), is een hoofdstuk gewijd aan bestuursrechtelijke handhaving (hoofdstuk 5) en worden de inwerkingtreding van besluiten en enkele aspecten van de rechtsbescherming geregeld (hoofdstuk 6). Verder worden in de memorie van toelichting als mogelijke uitbreidingen genoemd een stelsel voor algemene regels voor activiteiten (in plaats van een vergunningplicht) of het opnemen van het instrumentarium van milieueffectrapportage in de Wabo.

Inhoud

De Wabo gaat uit van het project-begrip. Op grond van artikel 2.1 is het – kort gezegd - verboden zonder vergunning een project uit te voeren, voor zover dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit (a) het bouwen van een bouwwerk, (b) het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, in gevallen waarin dat bij een bestemmingsplan, beheersverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald, (c) het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan, een beheersverordening, de regels gesteld krachtens artikel 4.1, derde lid, of 4.3 derde lid, van de nieuwe Wro of een voorbereidingsbesluit, (d) het in gebruik nemen of gebruiken van een bouwwerk in met het oog op de brandveiligheid bij AmvB aangewezen categorieën van gevallen, (e) het oprichten, het vernaderen of veranderen van de werking of het in werking hebben van een inrichting of mijnbouwwerk, (f) het slopen van een bouwwerk. Artikel 2.2 bevat een soortgelijke bepaling met betrekking op provinciale en

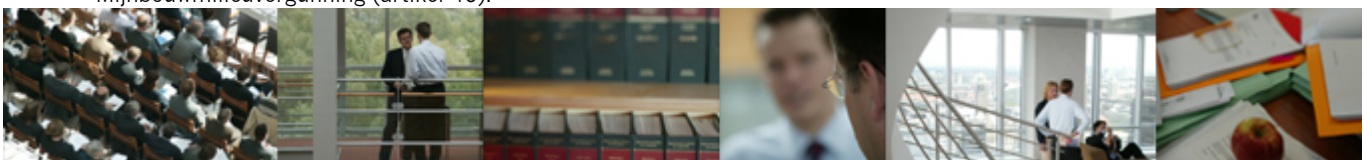
¹ Aanlegvergunning (artikel 3.3, onder a), sloopvergunning (artikel 3.3, onder b), binnenplanse ontheffing (artikel 3.6, eerste lid, onder c), projectbesluit (artikel 3.8b, eerste lid), tijdelijke ontheffing van het bestemmingsplan (artikel 3.15, eerste lid), ontheffing van het bestemmingsplan in bij AmvB aangegeven gevallen (artikel 3.16, eerste lid), ontheffing binnen de beheersverordening (artikel 3.29, vierde lid) en buitenwerkingstelling van de beheersverordening voor een project (artikel 3.31, eerste lid).

² Ontheffing Bouwbesluit 2003 (artikel 6), bouwvergunning (artikel 40, eerste lid), gebruiksvergunning (Besluit gebruik bouwwerken (Model bouwverordening, Mbv)) en ontheffing van voorschrift bouwverordening (artikel 11 en Mbv).

³ Milieuvergunning (artikel 8.1, eerste lid) en meldingsplicht veranderingen van de inrichting of van de werking daarvan (artikel 8.19, tweede lid).

⁴ Monumentenvergunning (artikel 11, tweede lid) en sloopvergunning in beschermd stads- of dorpsgezicht (artikel 37, eerste lid).

⁵ Mijnbouwmilieuvergunning (artikel 40).

gemeentelijke verordeningen op grond waarvan voor deze projecten eveneens een vergunning of ontheffing is vereist.

Op grond van artikel 2.4 beslissen B&W van de gemeente waar het betrokken project in hoofdzaak zal worden of wordt uitgevoerd op de aanvraag om een omgevingsvergunning. Op deze hoofdregel bestaan een aantal bij AmvB te bepalen uitzonderingen. Op verzoek van de aanvrager kan de omgevingsvergunning in twee fasen worden verleend. De eerste fase heeft slechts betrekking op de door de aanvrager aan te geven activiteiten.

Bij of krachtens AmvB zullen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop de aanvraag om een omgevingsvergunning geschiedt en de gegevens en bescheiden die door de aanvrager worden verstrekt. De wetgever beoogt geheel of gedeeltelijke elektronische indiening van de aanvraag. Het is de vraag of de overheid de hiermee gepaard gaande ICT-uitdagingen tijdig voor 1 januari 2009 tot een succes weet te maken.

Integratie of liever coördinatie?

Integratie in de Wabo betekent niet per definitie een overzichtelijk geheel van wet- en regelgeving. Voorkomen moet worden dat de Wabo door een verdere uitbreiding van reikwijdte en werkingssfeer zodanig in complexiteit toeneemt, dat zij haar doel voorbijschiet. Dan is wellicht het handhaven van de bijzondere wet naast de Wabo voor de uitvoeringspraktijk aantrekkelijker. Hoe dan ook zal nog een Invoeringswet Wabo moeten worden opgesteld, waarin de vereiste afstemming dient te worden geregeld. Zo wordt in de Wabo voorzien in toepassing van de uitgebreide voorbereidingsprocedure. Deze procedure is een andere dan de thans in hoofdstuk 7 van de Wm neergelegde voorbereidingsprocedure voor de milieueffectrapportage. Ook dient nog te worden voorzien in de nodige uitvoeringsregelgeving. De Tweede Kamer houdt daarbij de vinger aan de pols middels een zogenaamde voorhangprocedure (zie de artikelen 7.3 en 7.4 van het wetsvoorstel). Dit houdt in dat de voordracht van op grond van de Wabo vast te stellen AmvB's niet eerder wordt gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der Staten-Generaal is overgelegd.

Vervolg

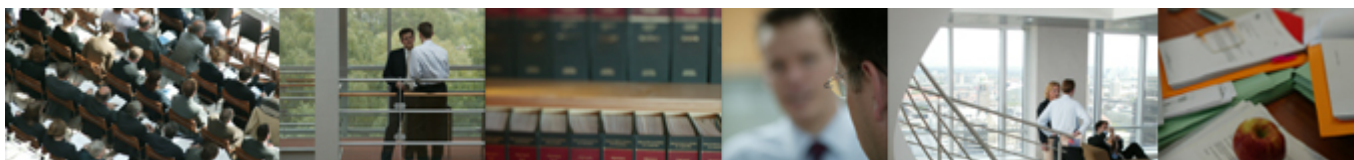
Inmiddels is het wetsvoorstel door de Tweede Kamer geloodst. Een gewijzigd voorstel van wet is op 11 december 2007 bij de Eerste Kamer ingediend.

Voor vragen over deze bijdrage kunt u zich wenden tot jasper.neefe@loyensloeff.com

Aanbestedingsrecht update

Nieuwe CPV-codes

In november 2007 heeft de Europese Commissie een nieuwe Common Procurement Vocabulary (CPV) Verordening aangenomen. Dit is een Gemeenschappelijke Woordenlijst voor Overheidsopdrachten. Aanbesteders dienen in de aankondiging van opdrachten de CPV-code op te geven van het betreffende werk, levering of dienst. Ook kan deze lijst worden gebruikt bij het vaststellen of sprake is van een zogenaamde B-dienst. De nieuwe CPV-codering moet worden toegepast zes maanden na publicatie van

de Verordening in het Publicatieblad van de EG. Publicatie heeft nog niet plaatsgevonden, maar wordt elk moment verwacht.

Aanbestedingsplicht opdrachten onder drempelwaarde

Ook opdrachten onder de drempelwaarde moeten in beginsel worden aanbesteed. Dit blijkt uit het arrest Correos dat het Hof van Justitie op 18 december 2007 heeft gewezen. Het Hof van Justitie heeft in het arrest Correos nog eens bevestigd dat een aanbesteder ook een aankondiging moet plaatsen alvorens hij een opdracht onder de drempelwaarde gunt. Op welke wijze deze oproep moet plaatsvinden hangt af van aard en grootte van de opdracht. Meldt zich naar aanleiding van de oproep meer dan één geïnteresseerde onderneming, dan moet de aanbesteder bij haar keuze de beginselen van transparantie en gelijke behandeling in acht nemen. Dit komt in feite neer op het houden van een aanbesteding. (Meervoudig) onderhandse gunning is wél mogelijk indien de opdracht de 'interne markt' niet raakt. Hiervoor dient de aanbesteder een 'markttest' (zal er in potentie wel of niet grensoverschrijdende belangstelling zijn voor de opdracht? uit te voeren. Echter, uit rechtspraak van het Hof van Justitie blijkt dat van grensoverschrijdendheid al snel sprake is.

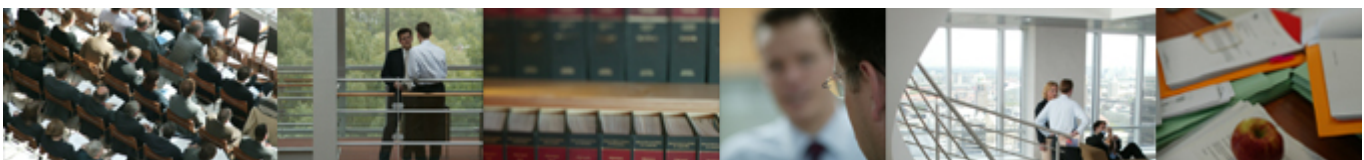
Geschiktheidscriteria als gunningscriteria

Criteria die in wezen verband houden met de beoordeling van de geschiktheid van de onderneming om de betreffende opdracht uit te voeren mogen niet worden gehanteerd als gunningscriterium. Dit heeft het Hof van Justitie op 24 januari 2008 geoordeeld in het arrest Lianakis. Dit betekent dat criteria die in hoofdzaak betrekking hebben op bijvoorbeeld ervaring (referentieopdrachten), kwalificaties, personeelsbezetting, uitrusting (technici / technische organen / outillage / materieel) en kwaliteitsborgingsmaatregelen van een onderneming niet kunnen dienen als gunningscriteria. Dit geldt ook voor de vraag of de onderneming de opdracht op het vastgestelde tijdstip kan uitvoeren. Deze criteria strekken er immers niet toe om de economisch voordeligste aanbieder vast te stellen.

Bekendmaking (sub)gunningscriteria en wegingsfactoren

Afwegingsregels, (sub)gunningscriteria en bijbehorende wegingsfactoren moeten vooraf aan de inschrijvers kenbaar worden gemaakt. Ook dit blijkt uit het voornoemde arrest Lianakis. Een aanbesteder kan dus niet volstaan met het vooraf bekend maken van de gunningscriteria, en het pas na de indiening van de aanmeldingen tot inschrijving c.q. de offertes vaststellen van de subgunningscriteria en de wegingsfactoren. Onder specifieke omstandigheden mag een aanbesteder wél de wegingsfactoren van de subgunningscriteria na aanbesteding vaststellen.

Voor vragen over deze bijdrage kunt u zich wenden tot anke.stellingwerff@loyensloeff.com

II. ENERGIE

Wijziging van Elektriciteitswet 1998, Mijnbouwwet en Gaswet in verband met toepassing van de rijkscoördinatierегeling op energie-infrastructuurprojecten (TK 2007-2008, 31 326)

Op 21 januari 2008 heeft Minister Maria van der Hoeven (EZ) een wetsvoorstel naar de Tweede Kamer gestuurd dat beoogt de besluitvorming over energie-infrastructuurprojecten te stroomlijnen en te versnellen door toepassing van de rijkscoördinatierегeling. Op grond van paragraaf 3.6.3. van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (**Wro**) kan de rijkscoördinatierегeling bij wet van toepassing worden verklaard op projecten van nationaal belang. De nieuwe Wro treedt naar verwachting in werking per 1 juli 2008 ter vervanging van de huidige Wet op de Ruimtelijke Ordening uit 1965. Door deze rijkscoördinatierегeling probeert de overheid te bereiken dat ruimtelijke investeringsprojecten van nationaal belang door een gecoördineerde besluitvorming onder rijksregie sneller zullen verlopen. De rijkscoördinatierегeling kan bij wet van toepassing worden verklaard op projecten van nationaal belang.

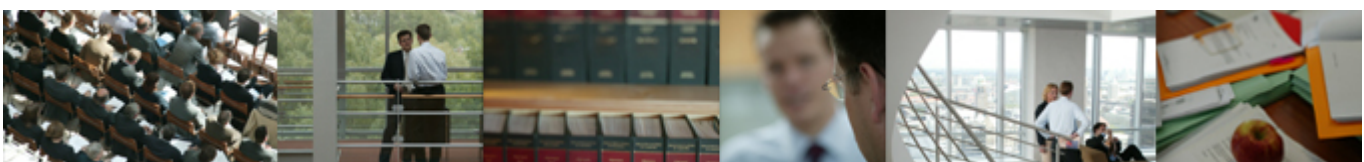
In dit wetsvoorstel wordt deze procedure van toepassing verklaard op projecten van een zodanige omvang en betekenis dat daarmee een nationaal belang is gemoed op het gebied van:

- de aanleg of uitbreiding van bepaalde productie-installaties voor elektriciteit;
- de uitbreiding van bepaalde onderdelen van het landelijk hoogspanningsnet,
- de aanleg of uitbreiding bepaalde mijnbouwwerken en pijpleidingen voor koolwaterstoffen of voor de opslag van stoffen (zoals aardgas en CO₂);
- de aanleg of uitbreiding van het landelijk gastransportnet en andere landsgrensoverschrijdende gastransportnetten,
- bepaalde, grote LNG-installaties.

Aanleiding voor de wetwijziging is een onderzoek dat door EZ in 2002 is uitgevoerd naar de doorlooptijd van projecten op het gebied van gaswinning en windenergie en naar de mogelijkheid tot stroomlijning van de regelgeving op dat gebied. Uit dit onderzoek bleek dat bij windenergieprojecten de theoretische doorlooptijden 2 tot 5 jaar vertraging opliepen, bij gaswinning 3 tot 6 maanden in 'normale' gebieden en bij gevoelige gebieden waren doorlooptijden van 9 tot 20 jaar niet onbekend. Deze lange doorlooptijden werden onder meer veroorzaakt door de verscheidene vergunningprocedures en bezwaarmogelijkheden, alsmede de onvoldoende functionerende afstemming tussen de verschillende overheden.

Rijkscoördinatierегeling - kort

De rijkscoördinatierегeling bestaat uit twee zogeheten "modules": een planologische module en een uitvoeringsmodule. De planologische module kan bestaan uit een rijksinpassingsplan of een projectbesluit. Een rijksinpassingsplan is een bestemmingsplan op rijksniveau. Het legt de bestemming van de betrokken gronden juridisch bindend vast en wordt in het kader van een rijkscoördinatierегeling vastgesteld door de minister van VROM en de respectieve "aangewezen minister" – in deze: de Minister van Economische Zaken (**MEZ**). Het rijksinpassingsplan gaat van rechtswege deel uitmaken van het gemeentelijk bestemmingsplan waardoor de gemeente (en de provincie) tot een in het rijksinpassingsplan bepaald tijdstip voor de in dat plan betrokken gronden geen bestemmingsplan (of provinciaal inpassingplan) mogen vaststellen.

Een rijksprojectbesluit komt als planologische basis in beeld als een rijksinpassingsplan wegens de spoedeisendheid van het te verwezenlijken project niet kan worden afgewacht en wordt eveneens genomen door de minister van VROM en de MEZ. Een projectbesluit wordt in een latere fase opgenomen in een rijksinpassingsplan.

De uitvoeringsmodule behelst de procedurele interventie bij de besluitvorming over alle voor het project benodigde vergunningen en andere te nemen besluiten onder rijksregie, alsmede de bundeling van de verschillende beroepsmomenten. De MEZ en de minister onder wiens beleidsverantwoordelijkheid de betreffende wet valt op grond waarvan de vergunning of het andere besluit nodig is («de minister wie het mede aangaat») komt deze interventiebevoegdheid toe.

In aanmerking komende infrastructuurprojecten

Elektriciteitsproductie (artikel 9b e.v. van de Elektriciteitswet 1998)

Het wetsvoorstel introduceert allereerst in artikel 1, lid 1, onderdeel ad, Elektriciteitswet 1998 een nieuwe definitie in de Elektriciteitswet 1998 voor productie-installatie: “een installatie bestaande uit één of meer productie-eenheden, voor de opwekking van elektriciteit”. Kwalificerende productie-installaties zijn in de eerste plaats installaties voor de opwekking van duurzame elektriciteit. De installaties voor opwekking van duurzame elektriciteit worden op hun beurt onderverdeeld in installaties voor opwekking van elektriciteit met behulp van windenergie (minimaal 110MW) en installaties voor opwekking van andere vormen van duurzame elektriciteit (bijvoorbeeld biomassa, zon) (minimaal 50 MW). Ook de bouw van conventionele elektriciteitscentrales met een productievermogen van minimaal 500MW komen in aanmerking voor de rijkscoördinatieregeling.

Opmerkelijk – en begrijpelijk - is dat voor de werking van rijkscoördinatieregeling ook de aansluiting van een elektriciteitsproductie-installatie op het net geacht wordt onderdeel uit te maken van de installatie en niet – zoals de systematiek van de Elektriciteitswet 1998 voorschrijft – van het net. Dit is des te begrijpelijker indien men zich realiseert dat regionale netten niet onder de rijkscoördinatieregeling kunnen vallen. Hierdoor zou de situatie zou kunnen ontstaan dat de installatie die op een regionaal net zou worden aangesloten onder de regeling valt maar de aansluiting (via het net) niet, zodat per saldo geen progressie kan worden gemaakt. Benadrukt wordt dat deze bepaling geen gevolgen heeft voor de eigendom of het beheer van de desbetreffende aansluiting.

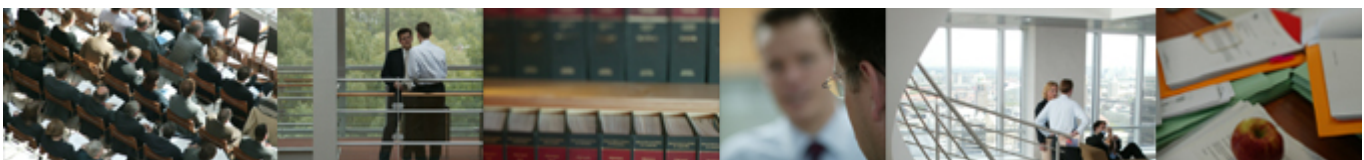
Landelijk hoogspanningsnet (artikelen 20a e.v. Elektriciteitswet 1998)

De procedures op grond van de Wro zijn eveneens van toepassing op de uitbreiding door TenneT van het landelijk hoogspanningsnet van 220kV en hoger, alsmede de landgrensoverschrijdende netten van 500V en hoger. De Memorie van Toelichting noemt als de NorNed-kabel en de BritNed-kabel als voorbeelden waar de regeling een nuttige rol had kunnen spelen. Voor de realisatie van de Randstad 380kV-verbinding is reeds in de planologische kernbeslissing vastgelegd dat de rijkscoördinatieregeling zal worden toegepast.

Landelijk gastransportnet (artikelen 39b e.v. Gaswet)

Een gasbedrijf kan toepassing van de regeling vragen voor:

- een uitbreiding van het landelijk gastransportnet (HTL-net) met een druk van tenminste 40 bar en

- een diameter van 45,7 centimeter (18 inches);
- de aanleg of uitbreiding van een landsgrensoverschrijdende gastransportnet waarvoor de MEZ op grond van artikel 18h Gaswet ontheffing van verplichte *third party access* kan verlenen; en
- de aanleg of uitbreiding van een LNG-instalatie met een capaciteit van tenminste 4 miljard m³.

Mijnbouwwerken en pijpleidingen (Hoofdstuk 9a Mijnbouwwet)

De rijkscoördinatie-regeling kan op aanvraag van een mijnbouwondernemer eveneens van toepassing worden verklaard op: de aanleg of uitbreiding van

- mijnbouwwerken ten behoeve van opsporing en winning van koolwaterstoffen (olie en gas) in of onder gebieden die op grond van de artikelen 10 en 10a van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn aangewezen als beschermd natuurgebied;
- een mijnbouwwerk te behoeve van de opslag van stoffen zoals gas of CO₂;
- een pijpleiding (ex artikel 92, a, Mijnbouwwet) voor zover deze pijpleiding deel uitmaken van productienetten ten behoeve van de hierboven genoemde werken.

Projecten in de exclusief economische zone / op het continentaal plat

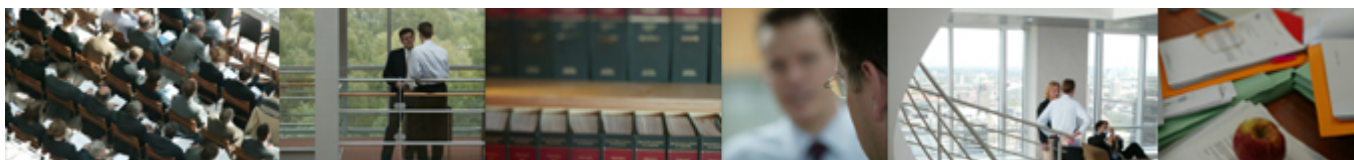
De overheid acht het voorlopig niet nodig om een coördinatie-regeling van toepassing te verklaren op de realisatie van productie-installaties in de exclusief economische zone dan wel van mijnbouwwerken of pijpleidingen op het continentaal plat. De belangrijkste redenen om bij de realisatie van zulke projecten op land wel zo'n regeling van toepassing te verklaren (groot aantal besluiten, verschillende organen, uiteenlopende procedures, te weinig afstemming) doen zich op dit moment ter zee niet, althans niet in die mate, voor. Indien deze problemen in de toekomst door een toenemende regeldruk ook ter zee zouden gaan knellen, zal worden bezien of het opportuun is ook daar een coördinatie-regeling van toepassing te verklaren.

Verhouding met andere wetten

Dit wetsvoorstel houdt nauw verband met een aantal andere wetten en wetsvoorstellen. Allereerst natuurlijk de reeds genoemde Wro waar de beoogde rijkscoördinatie-regeling uit voortkomt. Deze wet is reeds aangenomen en treedt naar verwachting 1 juli 2008 in werking. Ten tweede het wetsvoorstel voor een Wet samenhangende besluiten Awb. Dit wetsvoorstel beoogt meer in het algemeen te voorzien in de coördinatie van alle samenhangende besluiten die voor de uitvoering van bepaalde activiteiten vereist zijn. Gezien de omvang van deze operatie is de verwachting dat het nog wel enige tijd zal kosten voordat dat wetsvoorstel tot wet zal zijn verheven. Ten derde het hiervoor in deze Nieuwsbrief behandelde voorstel voor een Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (**Wabo**). Tot slot het voorstel voor de nieuwe Waterwet die een aantal oude waterwetten en een aantal vergunningen op grond van die wetten zal gaan bundelen. Voor energie-infrastructuurprojecten zal echter nog een aantal vergunningen overblijven dat ook niet onder deze nieuwe gebundelde watervergunning zal vallen.

Bedrijfseffecten

Er verandert voor producenten, gasbedrijven en mijnbouwbedrijven niets in het aantal vergunningen dat wordt aangevraagd. Hier treedt dus geen verandering in de administratieve lasten op. De wijziging zit in de procedures ná de indiening van de vergunningaanvraag en de tijdswinst die kan oplopen tot 1,5 à 2 jaar per project en kostenbesparingen tot circa € 25 000 per project.

Inwerkingtreding

Het wetsvoorstel zal, nadat het tot wet is verheven, onmiddellijk in werking treden. Dit betekent dat de coördinatieregeling van toepassing zal worden op energieprojecten die op dat tijdstip in een meer of minder vergevorderde fase van besluitvorming of uitvoering verkeren.

Voor vragen over deze bijdrage kunt u zich wenden tot roland.de.vlam@loyensloeff.com

III. ENERGIE FISCAAL

Wijzigingen Wet belastingen op milieugrondslag

De Wet belastingen op milieugrondslag heeft sinds 2001 betrekking op de grondwaterbelasting, de belasting op leidingwater, de afvalstoffenbelasting, de brandstoffenbelasting en de energiebelasting. Op de zelfde milieugrondslag wordt per 1 januari 2008 ook een verpakkingenbelasting geheven en zal per 1 juli 2008 een vliegbelasting worden geheven. Per 1 januari 2008 is onderhoudswetgeving in werking getreden. Een aantal wijzigingen wordt hieronder toegelicht.

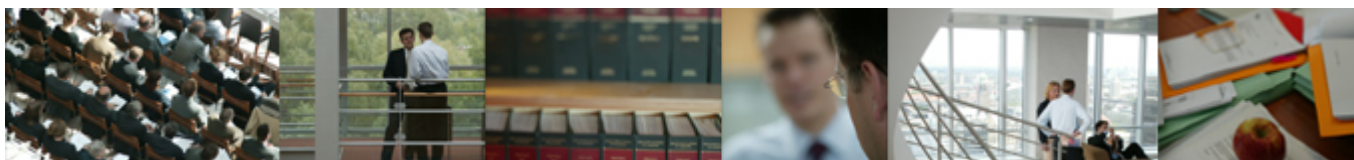
Invoering kolenbelasting

Per 1 januari 2008 is de brandstoffenbelasting (die in feite nog slechts van toepassing was op kolen) omgedoopt in kolenbelasting. Daarnaast is de heffingssystematiek op een aantal punten gewijzigd. Het belastbare feit voor de brandstoffenbelasting was de aflevering of het gebruik van kolen. De belastingplichtige was degene die de kolen afleverde of gebruikte. Er werd echter slechts geheven indien degene die de kolen afleverde of gebruikte deze had gewonnen, vervaardigd of binnen Nederland had gebracht. Hiermee werd beoogd dat de belasting slechts eenmaal, namelijk in de eerste schakel van de keten van levering, werd geheven. In de uitvoeringspraktijk bleek dat men met dit belastbare feit en deze definitie van belastingplichtige niet goed uit de voeten kon. Om die reden is gekozen voor een heffingssystematiek die aansluit bij de accijnssystematiek. Voor het overige is getracht de heffingssystematiek zoveel mogelijk in stand te laten. Het doel van de belasting is nog altijd het belasten van het gebruik van kolen als brandstof in Nederland.

Belastbaar feit

Het belastbare feit voor de kolenbelasting is (i) de uitslag van kolen buiten een plaats die als inrichting is aangewezen en (ii) de invoer van kolen (dat wil zeggen uit een derde, niet-EU, land). Een inrichting is een plaats waar kolen onder opschorting van kolenbelasting mogen worden vervaardigd, verwerkt, voorhanden mogen zijn, mogen worden ontvangen en mogen worden verzonden (deze definitie is vergelijkbaar met die van een accijnsgoederenplaats) en waarvoor de inspecteur een vergunning heeft afgegeven. Dit houdt in dat vanaf 1 januari 2008 kolen nog slechts vrij van kolenbelasting kunnen worden opgeslagen indien ze worden opgeslagen in een inrichting.

Onder uitslag wordt o.a. mede begrepen het gebruik van kolen als brandstof binnen een inrichting en, onder bepaalde omstandigheden, het buiten een inrichting voorhanden hebben van kolen die nog niet aan kolenbelasting zijn onderworpen. Dit laatste geldt echter niet voor kolen die worden vervoerd naar

een inrichting, naar een andere EG-lidstaat via Nederland of naar een derde (niet EG) land. Hiermee wordt bewerkstelligd dat houders van een inrichting kolen kunnen betrekken uit een andere lidstaat zonder dat tijdens het vervoer kolenbelasting wordt verschuldigd en dat vervoerders van kolen niet belastingplichtig zijn voor kolen die buiten Nederland worden gebracht (doorvoer daaronder begrepen).

Als uitslag wordt niet aangemerkt het overbrengen van kolen vanuit een inrichting naar een andere inrichting, naar een ondernemer in een andere EG-lidstaat of naar een derde (niet EG) land. Bovendien wordt het gebruik van kolen binnen een bedrijf dat bepaalde energieproducten maakt niet als uitslag aangemerkt.

Belastingplichtige / vergunninghouder

Ter zake van uitslag wordt de belasting geheven van de vergunninghouder van de inrichting. Een vergunning voor een inrichting wordt op verzoek door de Inspecteur van de Belastingdienst/douane afgegeven. Een vergunning kan ook worden afgegeven aan een handelaar in kolen die de door hem gekochte kolen niet zelf in opslag neemt. Op deze manier kunnen ook handelaren worden aangemerkt als belastingplichtige. Op deze manier wordt tegemoet gekomen aan de praktijk waarin kolen meerdere malen worden doorverkocht door handelaren voor ze daadwerkelijk worden uitgeslagen en gedurende die tijd in dezelfde inrichting blijven liggen. De handelaar geeft in die gevallen meestal de opdracht tot uitslag en niet de houder van de inrichting.

Invoer

Ter zake van de heffing en verschuldigdheid van kolenbelasting bij invoer wordt geheven als ware de kolenbelasting een recht bij invoer. De wetgeving verwijst op dit punt naar de douanewetgeving.

Tarief, vrijstelling en teruggaaf

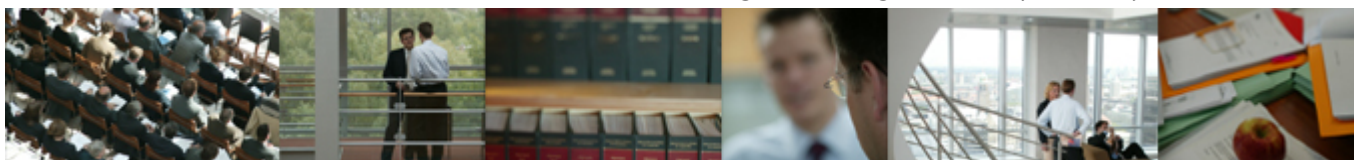
Het tarief van de belasting is ongewijzigd en bedraagt € 12,76 per 1000 kg kolen. Een vrijstelling of teruggaaf van belasting wordt onder andere verleend ter zake van de uitslag of de invoer van kolen die worden gebruikt (i) anders dan als brandstof, (ii) voor de opwekking van elektriciteit in een installatie met een elektrisch rendement van minimaal 30% en (iii) kolen die dual worden gebruikt (d.w.z. zowel als brandstof als voor andere doeleinden).

Wijzigingen energiebelasting

Aanpassing energiebelasting aan ontwikkelingen in de markt

In beginsel is de leverancier die aan de eindverbruiker aardgas of elektriciteit levert belastingplichtig voor de energiebelasting. Meestal is dit het energiedistributiebedrijf, maar in sommige gevallen wijst de wet een ander dan het energiedistributiebedrijf als belastingplichtige aan. Met ingang van 1 januari 2008 wordt met betrekking tot leveringen van aardgas in een tweetal gevallen een ander dan het energiedistributiebedrijf als belastingplichtige aangewezen.

In de praktijk doet zich de situatie voor dat leveringen worden verricht aan degene die op zijn beurt leveringen via een aansluiting aan een verbruiker verricht (een doorleverancier). Dit betreft doorgaans leveringen aan particuliere netten. Niet de levering aan een doorleverancier, maar de levering door de doorleverancier aan de eindverbruiker behoort aan energiebelasting onderworpen te zijn. Om die reden

wordt nu de houder van dat particuliere net als belastingplichtige aangemerkt (overigens was dit al het geval op basis van goedkeurend beleid). De wet bevatte reeds een soortgelijke bepaling voor leveringen van elektriciteit aan een houder van een particulier net.

Daarnaast is de belastingplicht gewijzigd met betrekking tot levering via een gasbeurs. Sinds 2005 wordt in Nederland aardgas verhandeld door tussenkomst van een gasbeurs. Daarbij is geen directe relatie tussen koper en verkoper en weet de verkoper niet of de koper een eindverbruiker of een handelaar is. De verkoper beschikt in dat geval over onvoldoende gegevens om te bepalen of hij belastingplichtig is. In die situatie wordt nu de verbruiker als belastingplichtige aangemerkt. De wet bevatte reeds een soortgelijke bepaling voor handel via een elektriciteitsbeurs.

Overige gassen

De energiebelasting is mede gewijzigd op het punt van de zogenaamde overige gassen. Op grond van de Europese richtlijn energiebelasting (Richtlijn 2003/96/EG) moeten gassen die dezelfde functie hebben als aardgas op dezelfde wijze in de heffing worden betrokken. Voorheen golden afzonderlijke tarieven voor een aantal van deze gassen, te weten hoogovengas, cokesovengas, kolengas, gas dat vrijkomt in een kolenvergasser, raffinaderijgas en chemisch restgas. Deze afzonderlijke tarieven zijn geschrapt, waardoor voor deze overige gassen nu dezelfde tarieven als voor aardgas gelden. Overigens wordt opgemerkt dat voor deze gassen in veel gevallen een vrijstelling geldt omdat ze worden gebruikt voor de productie van andere producten in de eigen inrichting of omdat ze dienen als inputbrandstof voor installaties die elektriciteit opwekken.

Voor vragen over deze bijdrage kunt u zich wenden tot alexander.bosman@loyensloeff.com

Redactie

Maurice Essers (vennoot Mededinging en Overheid), Waldo Kapoen (vennoot Algemene Fiscale Praktijk), André van der Kolk (vennoot Mededinging en Overheid), Wim Nan (vennoot Algemene Fiscale Praktijk) en Max Oosterhuis (vennoot Ondernemingsrecht).

Vaste medewerkers

Alexander Bosman (Algemene Fiscale Praktijk), Marc Custers (Mededinging en Overheid), Alex Meijer (Mededinging en Overheid), Jasper Neefe (Mededinging en Overheid), Anke Stellingwerff Beintema (Mededinging en Overheid), Rogier Sterk (Algemene Fiscale Praktijk) en Roland de Vlam (Mededinging en Overheid).

Colofon

Deze nieuwsbrief is een initiatief van het energieteam van Loyens & Loeff N.V. Loyens & Loeff N.V. is een onafhankelijk full-service kantoor van advocaten, belastingadviseurs en notarissen. Loyens & Loeff N.V. wordt gezien als een kantoor met uitgebreide kennis en ervaring op het gebied van o.m. vastgoedrecht, belastingrecht, ondernemingsrecht, bank- en effectenrecht, arbeidsrecht, bestuursrecht, aanbestedingsrecht en mededingingsrecht.

Disclaimer

Hoewel deze Nieuwsbrief zorgvuldig is samengesteld, kan Loyens & Loeff N.V. geen aansprakelijkheid accepteren voor de gevolgen van het gebruik maken van deze uitgave zonder haar medewerking of voor eventuele onvolledigheden in deze uitgave.

